

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวทางการกำจัดลูกน้ำยุงลายด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น
ของสถานีนามัยหนองขาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์

ผู้วิจัย

นายชัชวาลย์ บุญช่วยชูศักดิ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. ธาณี เกสทอง

สาขา

พุทธศาสตร์การพัฒนา

ปีการศึกษา

2550

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นการกำจัดลูกน้ำยุงลาย ปัญหาการกำจัดลูกน้ำยุงลายด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น และกำหนดแนวทางการกำจัดลูกน้ำยุงลายด้วย ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานีนามัยหนองขาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ในการวิจัยได้แก่ประชาชน อายุ 12 ปีขึ้นไปหลังคาเรือนละ 1 คน จำนวน 297 คน สุ่มหลังคาเรือน แบบมีระบบ (systematic random sampling) เครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และกำหนดแนวทาง โดยใช้กระบวนการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า

สถานีนามัยหนองขาวมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชาวบ้านใช้กำจัดลูกน้ำยุงลายได้แก่ การปิดฝา คลุมปากโอ่งด้วยผ้ามุ้ง การคว่ำทำลายไข่ยุง การเปลี่ยนถ่ายน้ำ และการใส่ปลากินลูกน้ำ แต่มีการนำมาใช้น้อย พบปัญหาว่าประชาชนขาดความรู้เรื่องวงจรชีวิตลูกน้ำยุงลายในระยะวางไข่ มีทัศนคติที่พึ่งพาสารเคมี และมีพฤติกรรมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกำจัดลูกน้ำยุงลายระดับน้อย

แนวทางการกำจัดลูกน้ำยุงลายด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานีนามัยหนองขาว มี 4 ขั้นตอนดังนี้ 1. สร้างเครือข่ายผู้นำ ร่วมวางแผนการดำเนินงานกำจัดลูกน้ำยุงลายด้วย ภูมิปัญญาท้องถิ่นระดับชุมชนของสถานีนามัยหนองขาว 2. จัดประชุมพัฒนาศักยภาพแกนนำ และประชาชน เรื่องความรู้วงจรชีวิตลูกน้ำยุงลาย ฝึกทักษะสำรวจและกำจัดลูกน้ำยุงลายด้วย ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยไม่ใช้สารเคมี และส่งเสริมการมีใช้ อุปกรณ์การสำรวจ กำจัดลูกน้ำยุงลายด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น 3. การเผยแพร่ข่าวสาร และ ประชาสัมพันธ์ นำเสนอสถานการณ์โรคและผลงานความก้าวหน้า และเสริมสร้างแรงจูงใจ และ ขั้นตอนที่ 4. การประเมินผลในรูปของคณะกรรมการหมู่บ้าน ร่วมวิเคราะห์ปัญหา และกำหนด แนวทางพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเสร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี เกสทอง ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุภาวดี ศรีวรรณะ ที่ได้ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบที่เหมาะสม สำหรับวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้จนสำเร็จด้วยดี

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสร้อยละคร อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือวิจัยในพื้นที่ ประชาชนในพื้นที่ สถานีอนามัยหนองยาว ตำบลหนองยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ทุกท่านที่กรุณาตอบ แบบสอบถาม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณค่าและคุณประโยชน์ทั้งหมดของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ฟังมีต่อการพัฒนางาน กำจัดลูกน้ำยุงลายด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อใช้ดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกในพื้นที่ ของสถานีอนามัยหนองยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ และหน่วยงานอื่นต่อไป

ชัชวาลย์ บุญช่วยชูศักดิ์